

תווית היין כתעודת זהות

אדי גולדפיין - בעל הסטודיו

"XPRESSIONS"
www.xpr.co.il

בדרך של מחווה לאמן ו"פרגון" הדדי. עם האמנים שיצירותיהם הופיעו על גבי תוויות היקב נמנים אורי ליפשיץ, שמואל בק, יאיר גרבוז, איוון שובל, יוסל ברגנר, משה גרשוני ולאחרונה גם חתן פרס ישראל מנשה קדישמן. תוויות אלו זכו להצלחה בקרב צרכני היין המקומיים, גם בשל תחושת ההזדהות עם החתומים על התוויות.

אריזות בכלל מדברות בגוף ראשון ("קח אותי", "תאכל אותי", "אני מבריק", "אני איכותית", "אנחנו בריאים"), ועל אחת כמה וכמה אותו בקבוק יין המולבש בחליפה-התווית. האריזה תאמר לצרכן המתלבט "מי אני" ותנסה למשוך אותו ביופייה וכן באופייה. לכן חשוב כל כך אותו איזון עדין בין מידע טכני (שם המותג, שנת הבציר, זן היין וכד'), לבין הדרך שבה הדברים נאמרים. תוויות היין בניגוד לתוויות של מוצרי צריכה אחרים, מדברת אל הצרכן בעדינות, בלחש ובאיפוק.

במאמרו "תוכן וצורה" כתב פול רנד (אבי העיצוב הגרפי המודרני) "לעצב זה יותר מאשר מלאכת הרכבה, סידור אלמנטים ועריכתם. לעצב משמעותו להוסיף ערך ומשמעות, להאיר, לפשט, להבהיר, ולשכנע...ואולי אף לבדר".

היין את זהותו, ייחוסו וכמובן גם את ערכו הכספי.

בשנת 1924 החליט הברון פיליפ לבית רוטשילד לקשט את תוויות "שאטו מוטון" ביצירות של אמני התקופה, ובכך להדגיש את הקשר שבין סוגי היצירה - ציור ואמנות יצירת היין. ואכן הקשר ברור מאליה, הצרכן, לא יטיל ספק בתווית של פאבלו פיקאסו, או אנדי וורהול, שכן עצם הנוכחות של אלמנט חזותי בעל אופי אמנותי מרשים (של אמן בעל שם) תורמת לאיננותו של היין. זו הסיבה שרוב תוויות היין, מהאיכותיות ביותר ועד לאלה הפחות איכותיות, הן בעלות אופי אמנותי ומנציחות פן כזה או אחר של היקב.

אין זה סוד שהקשר בין הרגלי הצריכה של צרכן היין לבין המודעות התרבותית הגבוהה שלו, בא לידי ביטוי גם במשיכה שלו למוטגי אופנה יוקרתיים, סיגרים משובחים וידע קולינארי נרחב.

אחת הדוגמאות הנלקחות ממחוזותינו היא "יקבי סגל" אשר החלו בבציר 1991 במסורת דומה לזו של 'רוטשילד', עם הופעת סדרת 'בן עמי'. תוויות הסדרה באו להדגיש את הקשר העמוק שבין היין לעשייה האמנותית המקומית

תוויות יין, כמו תוויות בירה וכהילים רבים, הן אסמכתאות המאשרות כי היין אכן עבר את כל אותם תהליכים מיוחדים באותו יקב. מן האסמכתאות האלה (המלוות לרוב בחותמות, חתימות ושאר אלמנטים גרפיים בעלי חשיבות עצמית גבוהה) ניתן ללמוד על מקור היין, זן הענב, שנת הבציר, תקופת היישון, אחוזי האלכוהול ועוד. על פי אסמכתה זו ניתן גם לאמוד את ערכו הכספי של היין בכל זמן נתון.

אין זה מקרי שהגנטיקה העיצובית של תוויות היין, דומה ולעתים אף זהה, לזו של תעודות, שטרות וניירות ערך אשר נוסחאות של מדד ורבות חלות עליהן. צריך לזכור כי תווית היין אינה אלא "תעודת הזהות" של המוצר, ושאין כמעט מוצר מקביל שמצריך תיעוד כמו יין.

בסצנת השיא בסרט "היושע אתמול והיום", מתנקם השחקן ג'יימס ווד, המגלם את דמותו של הגיבור, באדם ששכב עם אשתו בכך שהוא תולש את התוויות מאוסף היין היקר שלו, ובכך גם מסיר את עצם זהותם של המתגים. אף שהבקבוק קיים, וכן גם תכולתו היקרה, מאבד